

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Актуальні проблеми сучасного дитинства

Навчально-методичний посібник

Укладачі Л. В. Іщенко, О. М. Мельникова

Умань 2018

УДК 373.2 (075.8)

А 43

Рекомендовано до друку

Рішенням вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 4 від 30.10.2018 р.)

Рецензенти:

Пріма Раїса Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Демченко Ірина Іванівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти, декан факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Андрющенко Тетяна Костянтинівна – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри професійного розвитку педагогів комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

А 43 Актуальні проблеми сучасного дитинства : навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Дошкільна освіта» / уклад. Л. В. Іщенко, О. М. Мельникова. – Умань: АЛМІ, 2018. – 245 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено загальні питання становлення актуальних проблем сучасного дитинства та сучасні теоретичні підходи до розробки системи дошкільної освіти. Представлено методичні рекомендації до практичних робіт з дошкільної педагогіки в закладах дошкільної освіти.

Даний посібник відображає сучасні тенденції основних принципів підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» педагогічних вузів та училищ, а також розрахований на практичних працівників закладів дошкільної освіти та батьків.

УДК 373.2 (075.8)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Розділ І. Інформаційний опис навчальної дисципліни	5
Пояснювальна записка	5
Опис навчальної дисципліни	8
Програма навчальної дисципліни	9
Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	10
Шкала оцінювання ЄКТС з національною системою оцінювання в Україні.....	12
Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни.....	13
Питання підсумкового контролю	14
Розділ ІІ. Методичне забезпечення вивчення навчальної дисципліни	16
2.1. Дитинство в сучасному соціумі.....	17
Тема 1. Історико-концептуальні аспекти дослідження дитинства....	17
Тема 2. Особистість дитини як об'єкт і суб'єкт виховання.....	53
Тема 3. Виховання і розвиток особистості дошкільника.....	64
Тема 4. Дитинство в системі взаємовідносин «дорослий світ – дитячий світ».....	87
Тема 5. Дитяча субкультура як чинник соціалізації дітей дошкільного віку.....	108
Тема 6. Зміст, форми і засоби ознайомлення дітей дошкільного віку з предметним довкіллям.....	154
Тема 7. Особливості процесу соціалізації дітей дошкільного віку...	172
Тема 8. Принципи взаємовідносин дітей і дорослих у сучасному освітньому просторі.....	192
2.2. Методичні рекомендації до практичних занять.....	214
2.3. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи. Завдання для самостійної роботи.....	217
2.4. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань. Тематика індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.....	222
2.5. Методичні рекомендації до роботи з тестами. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів контролю знань.....	224
Глосарій	228
Рекомендована література	240

ПЕРЕДМОВА

На різних історичних етапах світ дитинства мав свою специфіку і особливості. Тому існує історія розвитку дитинства. Не тільки у різні історичні періоди, але і у кожного народу існує свій особливий світ дитинства, своя концепція виховання і ставлення до дитини. Процес розвитку дитинства є диференціацією і взаємовпливом двох складових: історико-еволюційного процесу емансипації дитинства від світу дорослих і соціокультурного процесу відкриття дитинства, визнання дорослими його особливого статусу.

За останнє століття значно зріс інтерес до дитинства. Але, щоб вийти на нове розуміння дитини, необхідно розглянути світ дитинства не тільки як продукт соціалізації і навчання з боку дорослих, але і як автономну соціокультурну реальність, своєрідну субкультуру, що володіє своєю власною мовою, структурою, функціями, навіть традиціями.

Пропонований курс акцентує увагу студентів на наданні компетентної допомоги і підтримки дитини в самоздійсненні і саморозвитку в просторі часу дитинства, підвищенню ефективності процесу соціалізації, виховання і розвитку дітей.